

Ko učitelj ne zna

Učitelj svoj ugled akumulira z znanjem. »Avtoriteta orogeneza« se zgodi, ko je sposoben svoje neznanje priznati. Erozija ugleda se začne, ko hoče avtoriteto uveljavljati s svojim položajem. Denudacija nastane, ko neznanja ni pripravljen priznati.

Najsrečnejši so učitelji, ki se svojega neznanja ne zavedajo in se prepustijo toku. Najbolj trpijo učitelji, ki se svojega neznanja zavedajo in ga poskušajo prikriti. Večina učiteljev je vmes: eni nevedenje zavijejo v še bolj strokovno strokovnost in preprosta reliefna dejstva postavijo v optiko črne luknje in Mohorovičičeve nezveznosti (še bolje: diskontinuitete); drugi se poskusijo nevedenju izogniti tako, da se ne praskajo tam, kjer jih ne srbi – zavedajoč se meja svojega (ne)znanja. Slednjim je namenjen nadaljnji zapis.

Oreh neznanja je najbolje tretji z dveh strani. Prva stran je pedagoška. Ker je za slovensko šolo znano, da učenci in dijaki (razen po ocenah) neradi sprašujejo, naj se učitelj na vsako vprašanje odzove z odobravanjem, pohvalo. Potem ima dve možnosti. Izogniti se odgovoru s sklicevanjem na prenatrpan učni načrt in predstavitev odgovora na naslednji dan – do takrat v miru preštudira in nato zablesti tako v znanju kot sporočilu, da resno vzame, kar ga učenci vprašajo. Slabost take rešitve je, da jo učenci kmalu spregledajo, dijaki pa hitro. Zato jo je treba kombinirati z drugo možnostjo. Pohvali za dobro vprašanje sledi utemeljitev, da gre za pomembno reč, ki jo morajo vsi razumeti, in je

zato najbolje, če se je lotijo skupaj, ker »samo poslušanje učitelja ne bi obrodilo spoznavnih sadov«. Ker vsako skupinsko in diskusijsko delo pobere veliko časa, bo prej zazvonilo, preden bo učitelju z glave padla avreola naučitelja.* Ampak učenci bodo razmišljali in preiskovali, kar je pomemben del pouka.

Druga stran lomljenja oreha je vsebinska. Pri družbenih in regionalnih vprašanjih učitelj nima težav, ker ima od učencev širše kulturno predznanje; odgovore je možno podati v obliki domnev in predvidevanj, pa tudi dejavniki in modifikatorji geografskih procesov se vsako leto spreminjajo – lahko improvizira. Teže je pri naravni geografiji, ki se imenuje fizična ravno zato, da bi bila učitelju v pomoč fizika. Najbolje je začeti razlago pri temeljnih in razmišljanje zvedavcev usmeriti v osnovni okvir: energija – snov – čas – oblika. Takrat ni nevarnosti, da bi se

zmotil (ob predpostavki, da učitelj razume te pojme in jih pravilno uporabi za razlago procesa). Štirje pojmi, če učitelj ostane pri njihovih tleh, so za temeljno razmišljanje obvladljivi. Žal geografija ne more biti pametna že z dvema determinantama, npr. ponudba – povpraševanje, ki zadoščata ekonomiji.

Recimo: »Zakaj plaz?« Ker se zaradi težnosti in nesprijetosti premika gmota kamenja, prsti, snega, ledu s polzenjem, plazenjem ali tokom.

»Zakaj nesprijetosti?« Ker je povezanost med deli manjša zaradi dolgotrajnega preperevanja kamnine in nagnjenosti skladov. Zakaj ...

Če poenostavimo: vsaka pokrajinska oblika je vzročna posledica součinkovanja energije, snovi in časa.

* *Glede razločka učiti – naučiti je pokojni prof. dr. Janez Bečaj prizemljal učitelje s stavkom: »Učitelji ste; ne prepričujte se, da morate biti naučitelji!«*

NAVODILA AVTORJEM PRISPEVKOV ZA OBJAVO V GEOGRAFIJI V ŠOLI

<http://zgds.zrc-sazu.si/pdf/gv72-1-navodila.pdf>

Obseg prispevkov naj ne bo daljši od šest strani, vključno z grafičnimi prikazi. Prispevek mora imeti v uvodu kratek povzetek (do sedem vrstic) in ključne besede. Če je mogoče, naj bo oboje prevedeno v katerega od svetovnih jezikov, sicer za prevod poskrbi uredništvo. Besedila, ki so bila pripravljena kot seminarske naloge, poročila o projektih ali referati, morajo biti prirejena za objavo v reviji po merilih za članke.

Ocenam knjig, učbenikov naj bo priložen posnetek naslovnice, navedeni naj bodo tudi natančni bibliografski podatki (avtor, založba, leto izida). Prispevek na CD-ju, ki mu priložite Prijavnico prispevka za objavo v reviji, pošljite na naslov: Uredništvo revije Geografija v šoli, Zavod RS za šolstvo, Založba, Poljanska 28, 1000 Ljubljana. Besedilo brez grafičnih elementov lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov revija.geografija@zrss.si.

Oblikovanje: Besedilo naj ne bo računalniško oblikovano (razlomljeno na strani), besede naj ne bodo deljene. Slikovno in grafično gradivo je lahko priloženo tudi na fotografijah ali na diapozitivih ustrezne kakovosti. V tem primeru naj ima vsaka enota svojo številko. V osnovnem besedilu članka naj bo označeno mesto, kamor spada in dodan podnapis. Zaželeno je tudi osebna fotografija avtorja; objavili jo bomo ob naslovu članka. Priložene diapozitive vam bomo vrnili.

Reference v besedilu na bodo v obliki: (Kunaver, 2000), ob navajanju strani pa (Kunaver, 2000: 12). Literatura na koncu prispevka naj bo citirana tako: Kunaver, J. (2000). Naslov knjige. Ljubljana: Založba.

Svoje podatke posredujte na obrazcu Prijavnica prispevka za objavo v reviji, ki je dostopna v založbi ali na e-naslovu: <https://www.zrss.si/strokovne-resitve/revije/geografija-v-soli>

Geografija v šoli

Letnik 27, številka 2,
leto 2019,
ISSN 1318-4717

Izdajatelj:
Zavod Republike Slovenije
za šolstvo

Predstavnik:
dr. Vinko Logaj

Odgovorni urednik:
dr. Anton Polšak

Uredniški odbor:
Nevenka Cigler,
Aleksander Jeršič, Osnovna
šola Draga Kobala Maribor,
dr. Eva Konečnik Kotnik,
Univerza v Mariboru,
Filozofska fakulteta,
Igor Lipovšek, Zavod RS za
šolstvo, mag. Ludvik Mihelič,
Ekonomška šola, Ljubljana,
Damijana Pleša, Zavod RS
za šolstvo, dr. Tatjana Resnik
Planinc, Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta,
Zdenka Schauer, Osnovna
šola Martin Krpan, Ljubljana

Jezikovni pregled:
Tine Logar

Prevod povzetkov:
Ensitra prevajanje,
Brigita Vogrinec s.p.

Urednica založbe:
Damijana Pleša

Naslov uredništva:
Zavod Republike Slovenije
za šolstvo, Založba,
Poljanska 28, 1000 Ljubljana

Letna naročnina (3 številke):
33,00 € za šole in druge
ustanove; 24,75 € za
individualne naročnike;
12,50 € za dijake, študente,
upokojene. Cena posamezne
številke v prosti prodaji je
13,00 €. V cenah je vključen
DDV.

Naročila: ZRSS, Založba,
Poljanska cesta 28,
1000 Ljubljana,
faks: 01 3005 199,
e-naslov: zalozba@zrss.si

Naklada:
450 izvodov

Oblikovalska zasnova revije:
Kofein dizajn d.o.o.

Grafična priprava in tisk:
Design Demšar d.o.o.,
Present d.o.o.

Revija je vpisana v razvid
medijev, ki ga vodi
Ministrstvo za kulturo, pod
zaporedno številko 571.

© Zavod Republike Slovenije
za šolstvo, 2019

Vse pravice pridržane. Brez
založnikovega pisnega
dovoljenja ni dovoljeno
nobenega dela te revije
na kakršenkoli način
reproducirati, kopirati ali
kako drugače razširjati. Ta
prepoved se nanaša tako na
mehanske oblike reprodukcije
(fotokopiranje) kot na
elektronske (snemanje ali
prepisovanje na kakršenkoli
pomnilniški medij).